

Fundusz Spójności (z ang. Cohesion Fund), zwany także Funduszem Kohezji bądź Europejskim Funduszem Kohezji został utworzony na mocy postanowień art. 161 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską. Aktem prawnym ustanawiającym Fundusz Spójności jest Rozporządzenie Rady nr 1164/94/WE z dnia 16 maja 1994r., zmienione Rozporządzeniami Rady nr 1264/99/WE i 1265/99/WE.

Jako instrument polityki spójności gospodarczej i społecznej Unii Europejskiej, Fundusz Spójności realizuje zatem dwa podstawowe cele:

1. zmniejszenie dysproporcji w poziomach rozwoju różnych regionów
2. zmniejszenie opóźnienia regionów najmniej uprzywilejowanych

Urzeczywistnianie powyższych założeń możliwie jest dzięki współfinansowaniu przez Unię Europejską projektów w dziedzinie środowiska naturalnego oraz infrastruktury transportu. W zakresie ochrony środowiska podstawowymi priorytetami realizowanymi przy wsparciu z Funduszu Spójności są:

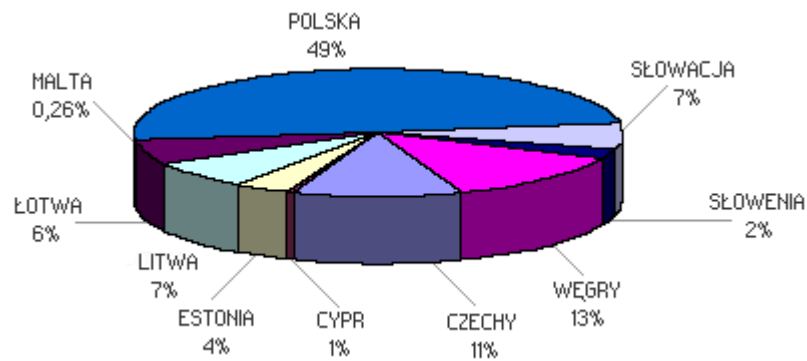
- poprawa jakości wód powierzchniowych
- polepszenie jakości i dystrybucji wody przeznaczonej do spożycia
- poprawa jakości powietrza
- racjonalizacja gospodarki odpadami
- ochrona powierzchni ziemi
- zapewnienie bezpieczeństwa przeciwpowodziowego

Zakres działania Funduszu Spójności obejmuje pomoc o zasięgu krajowym, a nie regionalnym jak to ma miejsce w przypadku funduszy strukturalnych. Fundusz Spójności różni się także od funduszy strukturalnych sposobem podejmowania decyzji i dofinansowaniu przedsięwzięcia (w przypadku Funduszu Spójności decyzję podejmuje Komisja Europejska natomiast kompetencja państwa aplikującego do funduszu sprowadza się do wskazania propozycji do dofinansowania. W przypadku funduszy strukturalnych decyzja o udzieleniu wsparcia finansowego projektu podejmowana jest na poziomie państwa członkowskiego).

Środki Funduszu Spójności są kierowane do państw członkowskich, w których produkt narodowy brutto (PNB) na jednego mieszkańca jest niższy niż **90% średniej** w państwach Unii Europejskiej, oraz w których opracowany został program zmierzający do spełnienia kryteriów konwergencji ustalonych w art. 104 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską. Zgodnie z obowiązującymi w zakresie polityki strukturalnej zasadami współfinansowania, pomoc z Funduszu Spójności na określony projekt będzie wynosić maksymalnie **od 80% do 85 % kosztów kwalifikowanych**. Pozostałe co najmniej 15 % musi zostać zapewnione przez beneficjenta.

Budżet Funduszu Spójności na lata 2000-2006 wynosi 18 mld euro. Z chwilą rozszerzenia Unii Europejskiej, od 4 maja 2004r. z Funduszu Spójności może korzystać także 10 nowych krajów członkowskich. Podział środków pomiędzy nowe kraje członkowskie przedstawia się następująco:

Polska 49%, Węgry 13%, Czechy 11%, Litwa 7%, Słowacja 7%, Łotwa 6%, Estonia 4%, Słowenia 2%, Cypr 1%, Malta 0,26%

Podział środków z Funduszu Spójności pomiędzy nowe kraje członkowskie na lata 2004-2006

źródło: "Podręcznik dla beneficjentów Funduszu spójności w sektorze środowiska", opracowany przez Ministerstwo Środowiska, kwiecień 2005.

Rozdysponowanie środków z Funduszu Spójności dokonywane jest na podstawie kryteriów obiektywnych: liczby ludności, PNB per capita, powierzchni kraju, zidentyfikowanych deficytów infrastruktury w danym kraju.